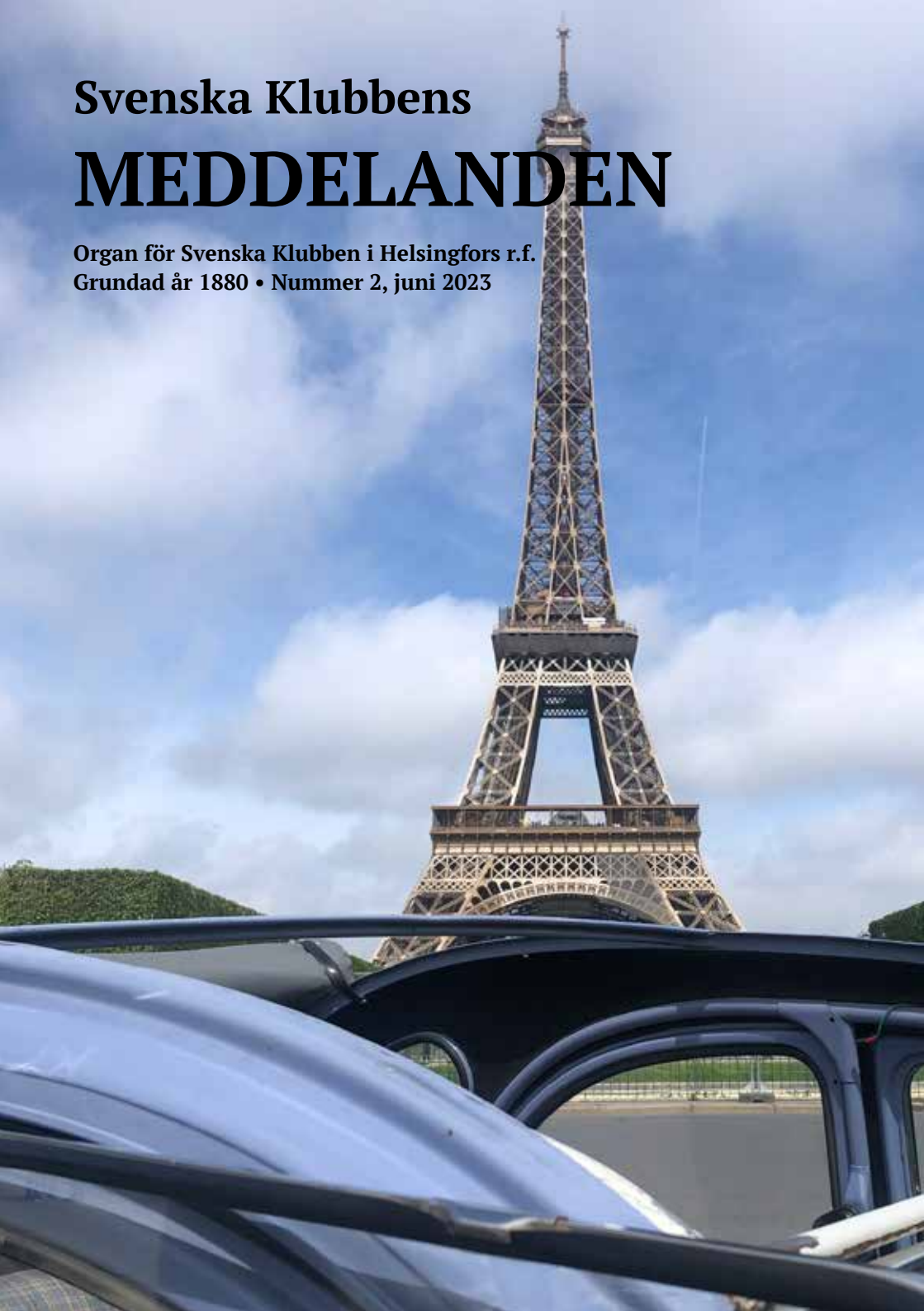

Svenska Klubbens MEDDELANDEN

Organ för Svenska Klubben i Helsingfors r.f.
Grundad år 1880 • Nummer 2, juni 2023

Svenska Klubbens MEDDELANDEN

Nr 2, juni 2023, Grundad 1961, ISSN 0357-8798

Utgivare: Svenska Klubben i Helsingfors r.f., grundad 1880
Mauritzgatan 6, 00170 Helsingfors, www.klubben.fi

Ansvarig redaktör: **Henrik Creutz** (040 514 7475, henrik.creutz@malmgard.fi)

Biträdande redaktör: **Niclas Lönnqvist**
Upplaga: 800 ex.

Annonser: **Carl-Johan Hindsberg**
(050 555 7070, carl-johan.hindsberg@svenskutveckling.fi)
helsida 380 €, halvsida 250 €, moms 0 %

Ombrytning: ant@webbhuset.fi

Foton: Redaktionen

Tryck: Copy-Set, Helsingfors

Svenska Klubben i Helsingfors

Styrelse

Ekon.lic. **Henrik Hultin**, ordförande
Ekon.mag. **Magnus von Knorring**, vice ordförande
Jur.kand. **Gustav Adlercreutz**
Pol.mag. **Henrik Creutz**
Regeringsrådet **Veikko Kantola**
Portföljförvaltare **Carolus Reincke**
Ekon.mag. **Erik Wikström**

Funktionärer

Sekreterare, utensilieansvarig **Peter Edgren** (050 381 1483, peter.edgren@statskontoret.fi)
Ekon., registrator **Carolus Reincke** (050 355 4540, reinckecarolus@gmail.com)
Klubbhövding **Henrik Creutz**
Biträdande klubbhövding **Gustav Adlercreutz**
Nordiskt sändebud, **Magnus von Knorring**
Intendent **Veikko Kantola**
Disponent **Jockum Andersin**

Bjälklaget

Bjälkmästare **Henry Wiklund**
Bjälkskrivare **Gustav Adlercreutz** (050 550 5747, gustav.adlercreutz@outlook.com)
Konto: FI92 4055 1110 0051 09

Restaurangen, svenskaklubben@therongroup.fi, tfn 020 787 9730

Klubbens styrelse har inballoterat följande nya medlemmar:

Tor Henrik Palmgren, Niklas Sonkin, Ville Wallgren, Michael Wilenius

Ordförande har ordet

Klubben har en aktiv vår bakom sig. De traditionella månatliga evenemangen har lockat ett stort antal deltagare och också klubbafnär och flugluncher med föredragshållare har haft en trogen skara besökare. Under våren har vi kunnat utöka vårt eget kunnande gällande bl.a. galaxer, artificiell intelligens, Nato, skogsindustri och energiförsörjning. Man känner sig alltid en aning klokare då man besökt Klubben och tagit del av ett intressant och lärorikt föredrag.

I maj besökte 31 bröder Paris och Strasbourg. Avsikten med resan var att bekanta sig med den franska politiken, Europeiska unionen och Europarådet. I resan ingick intressanta möten med ambassadörer och EU parlamentariker. Den lyckade resan är utförligt beskriven i detta nummer av Meddelanden.

I slutet av maj genomfördes den traditionella inrikesresan som denna gång gick till Kotka med slagen vid Svensksund som tema. Utöver detta har vi under våren besökt våra bröder i Åbo och givetvis i samband med resan till Frankrike vår vänklubb på Rue de Rivoli i centrala Paris.

Under våren har Klubbens 150-års fond fått vind i seglen och de första donationerna till fonden har noterats. Klubbens ledning är givetvis både tacksam och ödmjuk över det förtroende som både enskilda klubbmedlemmar men också kottierier har visat för den nygrundade fonden. Det är glädjande att man ser betydelsen av att på långsikt gemensamt trygga Klubbens framtid. Vi skall komma ihåg att detta är en början på ett projekt som sträcker sig långt in i framtiden. Bjälklaget fortsätter sitt arbete och

bjälkinsatserna används också för fastigheten. Jubileumsfondens kapital fonderas och avkastningen tas i anspråk för fastigheten.

Programmet för Nordiskt möte i Stockholm i september har publicerats. Programmet finns tillgängligt på vår hemsida och på Klubbens facebook sida. Trevligt om så många klubbmedlemmar som möjligt ställer upp på den nordiska träffen. Det nordiska klubbssamarbetet är en av hörnstenarna i vår verksamhet. Den sista lördagen i september är det åter dags för slottsbal i Reval tillsammans med våra vänner i Estland.

Mer information om Klubbens resor och program delges via de normala kanalerna men också via e-post under sommaren.

Henrik Hultin

Klubbens resa till Frankrike — en resa med europatema

Parisresan vidtog då en karavan av Frankrikes ikoniska Citroën 2CV bilar körde fram och äntrades av Klubbens franska delegation. Färden med de taklösa bilarna gick till Montmartre och Sacré Cœur, där turisterna vinkade och fotograferade oss, genom centrum med Place Vendôme till Eiffeltornet och vidare genom St. Germain till Gare de Lyon. Utfärden var hejdlöst rolig och ritade upp Paris geografi för oss. Den 8 maj är en *jour férié* till minne av krigsslutet 1945, så trafiken var rätt modest. Utfärden kröntes med en fin lunch på *Le Train Bleu*, en stationsrestaurang utöver det normala (se bild till vänster).

På kvällen välkomnades vi till Finlands ambassad av Matti Anttonen, vår Parisambassadör. Vi fick en koncis och initierad exposé över fransk politik, Frankrikes globala agenda, historia med Ryssland mm. Vad som händer efter Macron blev kvällens stora frågetecken. För Finland finns det mycket outnyttjad potential i handel med Frankrike. Anttonen underströk vikten av Erasmus-samarbetet; varje år kommer 1400 franska ungdomar till Finland för att studera – och det skapar kumulativt mycket goodwill för oss.

Kvällen avslutades på *Circle Suedois*, Svenska Klubben i Paris, grundad 1891 och sedan 1936 elegant situerad på Rue de Rivoli. Kvällens värd var ordförande Anders Fogelström som presenterade klubben för oss medan ordförande för Finsk-Franska Handelskammaren, Peter Eriksson, presenterade handelskammarens verksamhet

under middagen.

På Europadagen tog vi oss med TGV till Strasbourg. Staden har varit en brytpunkt mellan det tyska och det franska, det protestantiska och det katolska och en av kyrkorna är faktiskt katolsk-protestantisk. Gamla stan ligger på en ö i floden Ill, och stadsdelen *La petite France* har sitt namn av den i tiderna grasserande "Franska sjukan". Guidningen övergick i en trevlig lunch och sedan besökte vi Finlands ständiga representation vid Europarådet, med ambassadör Nina Nordström som värd (se bild på nästa sida). Här fick vi en initierad presentation över Europarådets arbete för demokrati och mänskliga rättigheter. Trots något hundratal anmärkningar som Finland fått ligger vi bra till i en internationell jämförelse.

Kvällen var utan gemensamt program, resenärerna orienterade sig i regnet till olika restauranger men hotellbaren fungerade som punkt för återsamling. Följande morgon fortsatte programmet på temat Europa, nu med besök på Europaparlamentet. Vår värd var MEP Elsi Katainen och hennes glada assistent Taru Jokinen. Taru berättade om hur utskottsarbetet är upplagt, hur parlamentets tidtabell fungerar och om sina uppgifter som assistent. Då MEP'en anslöt åhörde vi en mer politisk utläggning om parlamentets olika grupper, hur man bäst kan påverka, hur olika initiativ handläggs mm. Katainen verkade störtivas med sitt jobb och konstaterade bland annat att den nationella politikens konstellation regering-opposition saknas i Europaparla-

mentet. Att man samlas både i Bryssel och Strasbourg förefaller ineffektivt, men det är stadgat i grundfördraget och en förändring kräver konsensus, så ingen förändring är i sikte. Vi fick också intrycket att Storbritannien saknas i EU, men ett återinträde är inte aktuellt. Slutligen fick vi bevista parlamentets plenum där Portugals president Marcelo Rebelo de Sousa höll ett Europatillvänt tal som underströk vikten av de ungas engagemang. I salen kunde vi bonga parlamentets ordförande Roberta Metsola och diverse MEPPar, en i blå tröja med Finlands flagga och texten FINLAND på ryggen.

En del av vår grupp fastnade då hissen med en ljudlig smäll stannade mellan två våningar, två gånger dessutom, men utan dess vidare malörer fick vi sedan utforska Strasbourg på egen hand. På eftermiddagen besökte vi den vackra biskopsgården men interiören uppfyllde inte riktigt den vackra exteriörens löfte. Resans avslutningsmiddag avnjöts på hotellet, och ordförande Henrik Hultin avtackades för ett gott reseledarskap!

Torsdagen grydde med gråa skyar men inget regn. Bussresan mot norra Vogeserna gick genom jordbrukslandskap och grönskande skogar och snart var vi framme vid *Cave de Cleebourg*, ett vinkooperativ om 190 hektar som grundades 1946. Efter krigets härjningar måste vinproduktionen startas från

noll, och ett kooperativ var den rätta formen. Vi bestods en presentation av tillverkningsprocessen och en provning av sex viner; överlag var vinerna väl gjorda, men anspråkslösa.

Vinprovningen var munter och intresset för vinerna ersattes med det glada umgänget alltefter processen framskred och snart var det dags för resans sista gemensamma måltid, på *Le Cleebourg*. Några av oss kände igen salladen från dagen innan – riven ost med rå korv – men rostbiffen med pommes frites var riktigt god och rödvinet var tacksamt nog från Bordeaux.

Hemresan från Frankfurt är inte mycket att orda om. Resan som helhet gav oss andlig spis i form av alla intryck, föredrag, samtal och upplevelser. Den lekamliga spisen kommer att ta en stund att arbeta bort från midjemåttet, men även här finns många glada minnen – från ankomstmiddagens surkålsberg till avslutningsmiddagens eleganta kalvtartar. Vi kan dela ut beröm till Axtours för administrationen och till reseledaren, *monsieur le président* Henrik Hultin som vallade sin hjord med fast hand och gott humör. En stor ros går även till deltagarna som höll sig till givna tidtabeller och varken tappade eller gjorde bort sig. Alla bidrog till en mycket lyckad och givande resa!

Robin G. Elfving

Klubblivet 2022

Klubbens årsmöte arrangerades den 29 mars. Totalt deltog 21 herrar i mötet som behandlade Klubbens verksamhet år 2022. I berättelsen över Klubbens 143:e verksamhetsår noterades att restaurangen har kunnat fungera normalt sedan mars 2022, då alla coronarestriktioner upphört. År 2022 kunde vi ordna totalt 52 evenemang för våra medlemmar med inalles 1 657 deltagare, vilket glädjande nog är snäppet flera än under senaste normalår 2019. Under år 2022 har det stora projektet varit att restaurera och reparera byggnadens fönsterbågar. Totalt är det frågan om cirka 150 fönsterbågar. Arbetet avslutas under år 2023. Detta viktiga projekt kan genomföras bland annat tack vare externa understöd och bjälkinsatser.

Nordiskt möte som ursprungligen planerats till 2020 kunde äntligen förverkligas i september 2022. Nordiskt möte lockade ett rekordantal deltagare – totalt 176.

Nedan några plock ur berättelsen:

Medlemmar: Vid verksamhetsårets utgång var antalet medlemmar 657. Under år 2022 inballoterades 19 nya medlemmar. Under året avled sju medlemmar medan fem medlemmar lämnade Klubben på egen begäran.

Bjälklaget: Bjälklagets kumulativa insats för Klubben uppgick i slutet av år 2022 till 373 960,43 euro. Bjälklaget fick under året motta sex bjälkinsatser.

150-års fonden: På årsmötet i mars 2022 informerades medlemmarna om att Svenska

Klubben i Helsingfors r.f. grundat en 150-års fond, med sikte på Klubbens jubileum 2030. Syftet med fonden är att ge Klubben möjlighet att i framtiden underhålla och använda sin fastighet på Mauritzgatan 6 på ett ändamålsenligt sätt. 150-års fonden har grundats i Klubbens balansräkning och Klubben har gjort en överföring 2022 till fonden på 100 000 euro. Fonden har och skall ha full täckning i investeringar och kassamedel. Fonden administreras av ett Fondråd och fondens medel hålls skilt från Klubbens övriga medel.

Huset: Under det gångna året har det stora projektet varit att restaurera och reparera byggnadens fönsterbågar som är gjorda av ek. I samband med restaureringen har även de moderna fönsterglasen ersatts med valsat glas. I övrigt gällde normalt underhåll av byggnaden.

Klubbverksamhetens ekonomi: Kostnaderna för den ordinarie klubbverksamheten år 2022 uppgick till 103 274 euro. Kostnaderna var större än året innan. Huvudsakliga orsaken till kostnadsökningen var arrangemanget av Nordiskt möte i Helsingfors hösten 2022. Medlemsavgifter och inskrivningsavgifter uppgick till 57 780 euro.

Klubbhusets ekonomi: Hyresintäkterna från restaurangverksamheten under året uppgick till 99 996 euro. De löpande kostnaderna för fastigheten under året uppgick till 268 197 euro. Sällskapet MM:s andel av kostnaderna uppgick till 19 839 euro. Underskottet för klubbhuset uppgick till 174 183 euro.

Understöd och resultat: Klubben mottog externa understöd för fastigheten under år 2022 enligt följande, 45 000 euro ur Bo Backströms fond inom Svenska litteratursällskapet i Finland och 5 000 euro ur William Thurings stiftelse. Understöden används i sin helhet för fönsterreparationen som inleddes vintern 2021. Räkenskapsperiodens resultat uppvisade ett överskott om 4 302 euro, jämfört med 2021 då underskottet var

74 841 euro. Balansomslutningen uppgick vid utgången av år 2022 till 1 596 399 euro.

Svenska Klubben i Helsingfors r.f. verksamhetsberättelse och bokslut 31.12.2022 inklusive granskningsberättelserna delades ut till de närvarande på Klubbens årsmöte i mars 2023. Materialet finns i sin helhet på Klubbens hemsida www.klubben.fi under de slutna medlemssidorna.

Mycket lyckad start på insamlingen

Starten för insamlingen till Klubbens 150 års fond har varit mycket lyckad. Till och med slutet av maj har fonden fått in 22 donationer till ett sammanlagt värde av 78 000 €. Då detta läggs till fondens startkapital innebär det att fondmedlen för tillfället uppgår till 178 000 €. Både enskilda klubbmedlemmar men även kottierier har bidragit till fonden.

Styrelsen och Fondrådet vill i detta skede rikta ett stort tack till alla donatorer. Genom generösa donationer kan Klubben trygga sin framtid och fortsätta vara en viktig del av det svenska samfundet i Helsingfors. Fondrådet kommer att uppmärksamma donatorerna under hösten. Innan detta kontaktas alla donatorer personligen.

Fondens huvudsakliga syfte är att ge Klubben möjlighet att äga, underhålla och använda sin fastighet på Mauritzgatan 6 på ett ändamålsenligt sätt. Fondmedlen fonderas och avkastningen från fonden användas för att underhålla, renovera och förbättra Klubbens fastighet så att den kan fortsätta att fungera som en central mötesplats och en plattform för svensk kultur och gemenskap. Genom att äga sin fastighet kan Klubben också anpassa utrymmena efter

medlemmarnas behov och skapa en ändamålsenlig och inspirerande miljö för sina verksamheter.

Svenska Klubben i Helsingfors är en historisk institution som har spelat en betydande roll i att främja svenskt språk och svensk kultur i Finland. Genom 150-års fonden kommer Klubben att säkerställa sin långsiktiga stabilitet och fortsätta erbjuda meningsfulla evenemang och möjligheter för medlemmar och allmänheten att engagera sig i det svenska samhället.

Penningdonationer till fonden kan betalas till:

Konto: Aktia FI39 4055 0012 6058 75

Mottagare: Svenska Klubben i Helsingfors r.f. Skriv Donators namn och "Donation till Svenska Klubbens 150-års fond" i meddelandefältet.

För mera information om fonden, praktiska detaljer angående donationer eller donationer av värdeandelar står Klubbens ordförande och Fondrådets medlemmar till Er tjänst. Materialet från infotillställningen hittas på Klubbens hemsida www.klubben.fi, medlemssidorna.

Klubben tog en sväng till Kotka

Den sedvanliga vårresan gick denna gång till Kotka med mellanstation i Lovisa. Stadsdirektören och klubbrodn Jan "Didde" Oker-Blom tog emot den trettio hövdade gruppen i sin nyrenoverade villa, "Överstens hus" där han bjöd på god champagne i det han berättade om huset, familjen och om aktualiteter i Lovisa. Enligt skeppsdagböckerna har den första lasten champagne i Finland kommit till Lovisa år 1751, varför stadsdirektören utropade Lovisa till Finlands champagnesstad, vilket gladdde åhörarna. Den nyrenoverade fastigheten imponerade på bröderna.

Efter ett kort lunchbesök i Strömfors på restaurang Brukskvarnen fortsatte fär-

den till museet Vellamo i Kotka där utställningen om slaget vid Svensksund den 9 juli 1790 var föremål för besöket. Slaget är Nordens största sjöslag och av den anledningen firar marinen alltså sin årsdag den 9 juli.

Sedan var det dags att med båt fara ut på böljorna till det ställe på havet där slaget utkämpades. Middagen intogs på restaurang Vaakku på Fort Elisabeth. Klubbens Kotka-kontakt och stadsstyrelsemedlemmen Johan Bardy hälsade Klubben välkommen till Kotka. Både lunchen i Strömfors och middagen i Kotka serverades av företagaren Niina Utter, som bröderna fick ett gott öga till.

Charlie Hindsberg

Sjöslagen vid Svensksund 1789 och 1790

Under det första slaget vid Svensksund år 1789 fick den svenska skärgårdsflottan sitt blodbad, under befäl av sin skapares Augustin Ehrensvärds son, överamiralen Carl August Ehrensvärd. För att skydda arméns högra flank låg Ehrensvärd med sin flotta av 44 stridsfartyg i Svensksund mellan Kutsalö och Kotka. Ryska skärgårdsflottan under prins Karl av Nassau-Siegen var delad i två eskadrar. Prinsen låg med huvudeskadern, 66 stridsfartyg, i farleden till Fredrikshamn fyra sjömil nordost om Ehrensvärds ankarplats, medan den mindre eskadern, 20 stridsfartyg, under amiral Balle låg längre söderut vid farleden till Aspö.

Kung Gustav III betraktade striden från ett berg i nuvarande Kotka stad. Då den ryska flottan lyckades bryta sig igenom de alltför sent påtänkta försänkningarna i Svensund väntade Ehrensvärd antagligen på order om reträtt från kungen och ville därför inte flytta sina fartyg. Den ryska flottan kunde nu övermanna eller jaga bort de fartyg som Ehrensvärd avdelat att försvara de olika sunden. Därmed var slagets öde avgjort och kungen insåg inte att han senast då borde ha gett order om reträtt.

Ehrensvärd, som under slaget visat personligt mod, tog sig med sin flaggkapten, Carl Olof Cronstedt till en roddslup för att själv ge sina fartyg order om reträtt. Samtidigt fann han vägen avskuren till sin flyende flotta och begav sig därför till kungen i Kymmenegård, förklarande, att han ansåg hela flottan vara förlorad.

Svenskarna förlorade 14 stridsfartyg, därav fem större, åtskilliga chefs- och sjukfartyg, samt ett 20-tal transportfartyg, vilka senare måste brännas upp. Förlusten i folk utgjorde omkring 1 500 man. Ryska flottan förlorade två fartyg och omkring 1 000 man.

Under krigets tredje år försökte den svenska flottan anfalla den ryska huvudstaden Sankt Petersburg. Företaget misslyckades och både den svenska linjeflottan och skärgårdsflottan blev instängda i Viborgska viken av ryska örlogseskadrar.

Den 3 juli 1790 genomförde den svenska flottan en framgångsrik utbrytning, vilket senare kom att kallas för Viborgska gatloppet. Den svenska flottan lyckades rädda sig från att helt förstöras av den ryska flottan. Ryssarna jagade efter den svenska skärgårdsflottan, som dock omedelbart började

befästa de närbelägna öarna utanför den nuvarande staden Kotka medan fartygen tog ställning mellan öarna i Svensksund inväntande det förväntade ryska anfall.

Det andra slaget vid Svensksund 9–10 juli 1790 blev sedan den sista militära drabbningen under Gustav III:s ryska krig.

Slaget utkämpades igen mellan den svenska skärgårdsflottan (officiellt Arméns flotta) och en rysk flotta, vilka nästan helt bestod av galärer. Det här blev sedan ett av de sista större sjöslagen där galärer deltog.

Den 9 juli försökte den ryska skärgårdsflottan anfalla i en stark medvind direkt från öppet hav och med ett slag försöka förrinta den svenska skärgårdsflottan. Ryssarna upplevde stora svårigheter i de nu uppstående striderna mot svenskarnas inväntande delvis från omkringliggande öar förstärkta ställningar. De ogynnsamma vindarna i ryggen och utmattade icke utvilade ryska fartygsbesättningar, i kombination med den ryska befälhavaren prins Karl av Nassau-Siegens högmodiga ledarskap. Slaget slutade med ett katastrofalt nederlag för Ryssland, där ryssarna förlorade en tredjedel av sin flotta, samtidigt som svenskarnas förluster var minimala.

Det andra slaget vid Svensksund anses vara Sveriges största marina seger någonsin och var en direkt orsak till att kriget kort därefter avslutades genom fredsfördraget i Värälä, där ingendera sida hade varken vunnit eller förlorat markområden. Med tanke på antalet krigsfartyg som deltog betraktas sjöslaget också som det största i Östersjöns historia.

På kvällen den 9 juli 1790 hade det blivit uppenbart att svenskarna segrade, men den ryska centern fortsatte att strida på prins Nassaus uppmaning trots att den led av ogynnsamma vindar och svåra skador. Övriga ryska fartyg fattade eld eller sattes i

brand av ryssarna medan ett fåtal drogs upp på land för att förhindra dem från att sjunka. Vid 20-tiden beordrade Nassau att den ryska flottan skulle dra sig tillbaka och förstöra sina svårt skadade fartyg för att förhindra dem från att erövras. Reträtten försvårades av starka vindar och flera fartyg förliste. Några av de ryska fartygen ignorerade sin reträttorder och stred vidare tills de sjönk.

De svenska förlusterna uppgick vid slaget 1790 till 9 officerare och 162 soldater i stupade och 14 officerare och 108 soldater i allvarligt sårade, eller mellan 600 och 700 om man också räknar med lätt sårade soldater. Under slaget förlorades ytterligare totalt 6 svenska fartyg: udeman Ingeborg, 2 kanonslupar och 1 kanonjolle sänktes och 1 mörsarbarkass och 1 kanonslup.

De exakta ryska förlusterna är okända men de var under alla omständigheter både betydande och mycket omfattande. Uppskattningarna ligger beroende på olika forskare, som försökt räkna förlusterna, till allt mellan ca 7 000 ända upp till 14 000 man.

Gustav III skrev direkt efter slaget ett brev till Gustaf Mauritz Armfelt, daterat den 10 juli 1790 i Svensksund: *"Av den 11 stora fregatter som Prinsen av Nassau sände mot oss återstår inte en enda; av 30 galärer tror jag inte att mer än 4 eller 8 klarat sig; kuttrar, bombfartyg, pramar; allt har tagits, bränts, strandat eller gått till botten; i kväll fanns det 30 officerare bland fångarna på Serafen, ytterligare 40 hade skickats till Kymmenegård, ungefär samma antal fanns utspritt på de större skeppen och återigen samma antal på en ö. Jag känner ännu inte till antalet tillfångatagna soldater och matroser, med det finns redan lågt räknat 2 000. Två flaggor har tagits. Kort sagt sedan slaget vid Narva har Sverige inte varit med om ett så fullständigt slag."*

Johan Bardy

Bonden behövs – speciellt i kristider

I dagens läge då vårt östra grannland än en gång visat sitt sanna anlete och startat ett regelrätt blodigt ockupationskrig är det knappast någon som kommer på att ifrågasätta vårt ”dyra” inhemska jordbruk. I kristider påminns man om de fundamentala behoven vi har i samhället och matförsörjning är knappast lägst på listan. Det är lätt att knarra och klaga över jordbruksstöd då det bara är att vandra ner till närbutiken och välja och vraka bland det outsinliga utbudet av matvaror, både inhemska och importerade. Men ve och fasa den dag då butikshyllorna gapar tomma pga. att handelsfartygen inte rör sig till vår avlägsna ”ö”. Då är det för sent att korrigera kursen om vi inte tagit hand om förutsättningarna för vår inhemska matproduktion. Det är aningen trist för yrkeskåren i fråga att det krävs dylika vidriga förhållanden för att uppskattning och förståelse i vidare kretsar ska vakna upp. Hur ofta har man inte hört kommentarer om vårt dyra jordbruk och illasinnade gliringar om oss bönder (beklagar om det stack till i bröstet bäste klubbbröder).

Visserligen stämmer det, vårt inhemska jordbruk har inte förutsättningar att nå samma lönsamhet som i många andra länder. Men i allmänhet tänker vi då enbart på vårt geografiska läge och den påverkan det har på vårt klimat, dvs den korta sommaren och den värmesumma vi får lov att klara oss med. Men en annan betydelsefull faktor, och orsakerna till denna, beaktas i allmän-

het i ringa grad. Då tänker jag alltså på vårt fragmenterade jordbruk och orsakerna till detta. De händelser jag vill lyfta fram är torparlagen från 1918 och jordanskaffningslagen från 1945. Dessa båda händelser är rätt så unika och kraftfulla exempel på hur den jordägande bonden i vårt land haft en avgörande roll för att bevara samhällets förutsättningar att bestå och fungera i ytterst hotfulla kristider. Torparlagen, som trädde i kraft efter frihetskriget, var av enorm betydelse för att överbygga klyftorna mellan samhällsskikten i vårt land. Dessutom var det säkert en av förklaringarna till att Finland i en sådan enhällighet mötte aggressionen från öst 1939. Jordanskaffningslagen från 1945 var självfallet av en avgörande betydelse för att samhället kunde klara av den fruktansvärta tunga situationen efter kriget med närmast karelska flyktingar och frontmän vars uppehälle på något sätt måste garanteras. Den förflyttade befolkningens antal var ca 420 000 och utgjorde ca 11% av Finlands befolkning. Jordanskaffningslagen berörde ca 3 miljoner hektar land och 94 000 nya gårdar grundades.

Dessa händelser har med andra ord radikalt förändrat strukturen på Finlands jordbruk. Man kunde kanske säga att större gårdar ”offrades” för att trygga landets vitala intressen. Samtidigt offrades en del av förutsättningarna för ett lönsamt inhemskt jordbruk. För ett jordbruk är stordriftsfördelar av avgörande betydelse för lönsamhet,

och då man genom att förändra strukturen på jordbruket skapade ett stort antal mindre gårdar uppstod bestående lönsamhetsproblem. Det kanske är värt att ta detta i beaktande då man nästa gång klagar på det ”dyra” finska jordbruket. Det handlar med andra ord inte bara om det stora antal småbruk som grundades utan också de större gårdarnas förutsättningar att på sikt driva ett lönsamt jordbruk.

Den s.k. svenskhetsparagrafen som gick ut på att bevara språklig identitet i respektive kommun förs ofta fram på ett sätt som insinuerar att svenskspråkiga jordägare sluppit lindrigare undan på nåt sätt. Visserligen kunde det vara en fördel för en enskild jordägare att behålla sitt stamgods ouppbrutet, men denna fördel måste så klart

kompenseras ekonomiskt. Och såtillvida, ur ekonomisk synvinkel, jämnade detta ut sig. Och utan att ha sett några siffror på detta, är undertecknad fullständigt övertygad om att de svenskspråkiga godsägarna stod för en oproportionellt stor andel av landavträdelserna på basis av jordanskaffningslagen, helt enkelt eftersom ett så stort antal av de större gårdarna, av historiska skäl, var svenskägda.

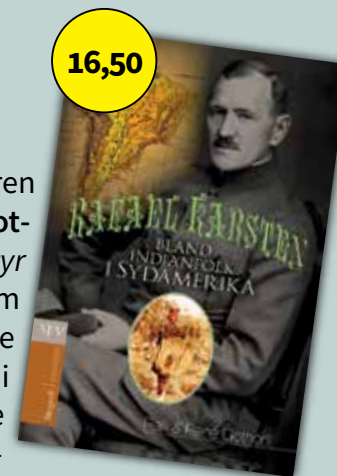
Som en rimlig slutsats av allt det ovan framförda föreslår jag härmed, att respektive urbana klubbbröder, som en gentil gest, erbjuder ett stycke gin tonic till agrar dito då man möts vid klubbens bardisk. Som sagt, bonden behövs, och lite uppmuntran skadar aldrig!

Den onde bonden

Rafael Karsten

– bland indianfolk i Sydamerika

I sin biografi över etnologen och religionsforskaren **Rafael Karsten** (1879–1956) hittar **René och Raili Gothóni** tre sammanbindande teman: *religion*, *äventyr* och *utanförskap* – alla med rötter i Karstens barndom och uppväxt i Malax. Hans äventyrliga, djupgående och banbrytande forskning bland indianfolken i Sydamerika ledde till stor popularitet, men senare anpassade han sig inte till utvecklingen inom antropologin och sociologin, och blev en outsider inom den akademiska världen. René Gothóni är teologie doktor och professor emeritus i religionsvetenskap vid Helsingfors universitet. Raili Gothóni är teologie doktor och docent vid Helsingfors universitet.

Alla SFV-biografier över finlandssvenskar som inte får glömmas bort finns i lager. Läs mer, och beställ på **www.boklund.fi** (slå in ”SFV” i sökfältet).

— om världens gång eller undergång

Efter att pandemin dominerat offentligheten är tyngdpunkten nu på kriget i Ukraina. Men visst återkommer omsorgen om jordklotets kapacitet att försörja mänskligheten på ett hållbart sätt. Snart får vi säkert igen läsa att ett års hållbar försörjning redan tagits i anspråk, flera månader före årsskiftet.

Hur skall en "vanlig människa" typ Canarius uppfatta dylika budskap. Det förefaller som om mera borde göras. Säkert görs det också en del för att långsiktigt minska slitaget på globen. Vissa "tänkare" har haft radikala budskap. En dylik var numera avlidne Pentti Linkola, fiskare, författare, radikal ekolog. Hans främsta fixering var den snabba befolkningstillväxten. Han hade milt sagt radikala förslag för att öka dödligheten, men dem vill Canarius inte ens referera i Klubbens Meddelanden. Däremot är det inte helt fel att fundera på konsekvenserna av en fördubbling av globens befolkning sedan 1970-talet.

Vissa så kallade experter säger att befolkningsökningen inte är så farlig. Exempelvis i Afrika, där den varit betydande, lever man ett enklare liv som inte belastar miljön lika mycket som i de mera utvecklade länderna. Men, men, tänk om de lokala betingelserna för att odla grödor försämras med påföljande stor folkvandring. Redan nu har folkvandringar blivit ett problem. Krig, matbrist och umbäranden gör att folk knackar på dör-

ren till Europa, och till Nordamerika, i hopp om högre levnadsstandard, läs högre ekologisk belastning. Ekonomisk tillväxt i världen ser ut att vara det enda rätta att eftersträva...

I vårt land talar politiker för ökad invandring och ökad ekonomisk tillväxt. Ja, Canarius kanske förstår de kortsiktiga behoven och gläds även över allt längre livstid. Men måste det vara en jakt efter ständig tillväxt? Eller som ett barn frågade – är vi aldrig nöjda? Barn ställer förvånansvärt ofta de rätta frågorna. Men Finland kan kanske svårligen avvika från övriga Europa? Här krävs ökat samarbete.

Det kan vara radikalt att hänvisa till Linkolas resonemang, men visst tycker också Canarius att den globala befolkningstillväxten varit katastrofalt snabb. Fem miljarder människor skulle rimligtvis minska belastningen på klotet jämfört med dagens åtta miljarder. Tänk om en ny inriktning i utvecklingssamarbetet kunde ta sikte på att dämpa befolkningsökningen. Tänk om alla goda ekologiska samarbetssträvanden även skulle inbegripa en långsiktig strävan att minska på folkmängden i världen. Tänk om detta även vore preventivt rent hälsomässigt – naturen skulle inte behöva plantera pandemier för att hålla befolkningstillväxten i styr. Vi kunde på ett naturligt sätt minska folkmängden på globen och långsiktigt bädda för ett gott liv här, och slippa sikta på att befolka andra planeter...

FÖRTROENDE ÄR VÅR LEDSTJÄRNA

Koncentrera dig på din egen kärnverksamhet och det du är bäst på. Låt oss ta hand om den löpande administrationen.

Ekonomiförvaltning | Företagsstyrning

Fastighetsförvaltning | Rådgivning | Stiftelseförvaltning

Navigator Partners

Vi är en auktoriserad, erfaren och engagerad affärspartner

Navigator Partners Ab, Skillnadsgatan 13 A 20, 00130 Helsingfors
info@navigatorpartners.fi +358 10 581 1605

Klubben besökte Åbo i april

Sopplunch med färdsup på Mauritzgatan 6 var upptakten till utfärden till Åbo. Besöket i Åbo inledades med ett guidad besök på Aboa Vetus, dvs. Finlands enda arkeologiska museum. I museiområdet finns ruiner av det medeltida Åbo. Det imponerande och mycket intressanta muséet ger en fin bild av Åbo på 1300- och 1400-talet. Efter Åbo brand 1827 byggde man om staden och den gamla medeltida staden försvann. Von Rettigska palatset byggdes på åstranden hundra år efter branden. De utgrävningar som nu finns att beskåda är delvis belägna under detta palats.

Kvällen fortsatte med en gemensam klubbmiddag hos våra vänner på Svenska Klubben i Åbo i det vackra Bassihuset med utsikt över Aura å. Åboklubbens

ordförande Henrik Halonen hälsade oss välkomna och berättade om klubbens sommarprogram – båtträff på Själo i juni och sommarträff i Korpoström den 28 juli. Medlemmar från vår Klubb är inbjudna att delta. Mer information om dessa evenemang hittas på åboklubbens hemsida (www.svenskaklubben.fi). Under den läckra och livade middagen underhöll trubaduren Magnus Gräsbeck oss med visor och gitarrspel beskrivande livet i Åbo och Helsingfors. Innan hemfärden läskade vi oss med diverse uppfriskande drycker i klubblokalen. Totalt deltog 18 herrar från vår Klubb i utfärden. Enligt den trevliga återkommande traditionen är det nu åboherrarnas tur att besöka Mauritzgatan våren 2024 i samband med lämplig klubbafton.

WLH

WELLING
LAGERSTEDT
HONKANEN

STRATEGISK RÅDGIVNING HÖG KVALITET EFFEKTIVT.

Familje- och förmögenhetsrätt

Skatteärenden

Affärsjuridik

Rättegångar och myndighetsutredningar

wlh-law.fi

Kontakta oss för en
avgiftsfri inledande
konsultation.

Energifrågan på klubbaftonen

Energifrågan debatterades på klubbaftonen den 12 april. Professor Peter Lund vid Aalto-universitetet inledde med en översikt av läget på energimarknaden.

Det kan verka som att vi nu upplever en tid av stora och dramatiska omställningar på marknaden. Så har dock varit sedan den kommersiella energiproduktionen tog fart under andra halvan av 1800-talet. Då var bränslet stenkol som i mitten av 1900-talet fick ge vika för olja och gas. Idag är det miljövänlig energi som vind-, sol-, vatten- och kärnkraft som ersätter bränslen vilka medför utsläpp av koldioxid. Då anläggningarna har lång livslängd och omställningen kräver stora investeringar, sker den långsamt.

En genomgående trend under den teknologiska evolutionen är den allt större betydelse som elektriciteten fått i all mänsklig verksamhet. Samtidigt har el-marknaderna utvecklats så att priset på elkraft definieras över ett allt större geografiskt område. Efter att Tyskland bestämt att avveckla kärnkraften och reducera kol- och brunkolsanvändningen i elproduktionen, blev landet allt mera beroende av importerad gas framför allt från Ryssland. När den importen upphörde efter anfallet på Ukraina, steg priserna på elkraft, och den prisstegringen spred sig sedan till andra länder, också till Finland.

Energi-industrin i vårt land har varit duktig på att ställa om produktionen så att förbränningen av kol och gas minskar. För-

brukningen av sol-el uppgår till 1 000 MW, och en effekt på 8 000 – 12 000 MW är planerad till år 2030.

Den installerade vindkrafteffekten är 4 000 MW och den beräknas öka till 45 000 MW, mera än dubbelt konsumtionen av elkraft i vårt land. Redan nu är projekt för 4 300 MW under planering eller byggnad. Kostnaden för att producera el med vindkraft är så låg som 3–4 cent/kWh. Bränslet är gratis och kostnaden för kapital, låneräntan, har varit låg.

Eftersom produktionen av sol- och vindkraft inte svarar mot förbrukningen, leder detta tidvis till överproduktion och mycket låga priser. För att lagra överloppsenergin planeras en mängd olika teknologier. En av de mera lovande är att producera vätegas genom elektrolys av vatten. Gasen kan sedan transporteras i rörledningar till förbrukaren, men även konverteras till flytande bränslen för förbränningsmotorer. De första industriella elektrolysanläggningarna håller på att byggas i vårt land.

Det finns även andra möjligheter. Varje mobilnätmast har batterier för att hålla nätet igång vid strömavbrott. Nyligen meddelade en av operatörerna att man kommer att öka batterikapaciteten långt över vad som krävs för att klara av ett strömavbrott.

Vid låga elpriser laddar man batterierna och säljer sedan elkraft när priset är högt. På den mycket volatila marknaden kan arbitragevinsten bli stor. Systemet hjälper också till att hålla elnätet stabilt.

Under den påföljande diskussionen hävdade en av deltagarna att bakom vindkraftens framgång ligger de lokala ämbetsmän och beslutsfattare som sett till att vindkraft-projekten fått byggnadslov utan fördröjning. Det fick undertecknad, som tidigare förhållit sig skeptiskt till vindkraft, att reda ut vad som ingår i ett projekt.

Komponenterna för kraftverket kommer med fartyg från Tyskland eller Spanien. Hamnarna i Krokola och Kemi har specialutrustning för att hantera de tunga – upp till 140 ton, och skrymmande – upp till 100 m långa och 8 m i diameter – byggblock som utgör komponenterna i vindkraftverket.

Före det har lokala entreprenörer dragit

en väg till byggplatsen. Den bör hålla för betydligt tyngre fordon än de som används för virkestransporter. Fundamentet för kraftverket gjuts i betong, och kräver typiskt 130 ton armeringsjärn och 1000 kubik betong.

När grunden är klar transporteras komponenterna med specialfordon till byggplatsen. Rutten har omsorgsfullt planerats så att t.ex. naturhinder eller broar inte stoppar transporten. Komponenterna lyfter man sedan på plats med hjälp av en jättestor mobilkran som klarar av att lyfta kraftverkets maskinrum med en vikt på 125 ton upp till toppen av verket. Mobilkranen monterar även kraftverkets vingblad, som kan ha en längd på 100 m. Det ingår nog en hel del kunnande och högteknologi i att få ett vindkraftverk på plats.

Bo Lindfors

HERTONÄS GÅRD

I karaktärshuset som är ett nyländskt svenskt herrgårdsmuseum visas bl.a. de tidigare ägarnas, viceamiral Cronstedts och lantbruksrådet Bergboms inventarier. Barock och engelsk park.

Öppet maj - september.

Övriga tider enligt beställning för grupper: +358 40 152 6185 el.
info@hertonasgard.fi

Borgbygarvägen 12, 00810 Helsingfors, www.hertonasgard.fi

Förverkliga din dröm

Framgången fortsätter och Honkas svenska service har överträffat alla förväntningar. Honka svenskfinland betjänar dig 7 dagar i veckan, kontakta oss för att planera ditt byggprojekt.

Har du egna skisser kan vi enkelt skräddarsy din modell helt enligt dina önskningskrav och efter tomtens krav. Vi kan även posta dig våra nya broschyrer.

Ring Anders Gadd 0400 520 540
eller skicka en email: anders.gadd@honka.com
www.honka.fi

En skicklig besättning håller kursen i alla väder.

Fondbolaget Fondita Ab
Alexandersgatan 48A, 00100 Helsingfors
www.fondita.fi

Magnus von Knorring +358 9 66 89 89 22
Fredrik von Knorring +358 9 66 89 89 33

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning.
De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet.
Fondbestämmelser, faktablad mm. finns att få på www.fondita.fi

Krunan Terde

VÄLKOMMEN PÅ SVENSKA KLUBBENS TERRASS

ÖPPETHÅLLNINGSTIDER:

TI - TO 13-20

(KÖKET 13-19:30)

FRE-LÖ 13-22

(KÖKET 13-19:30)

Artificiell intelligens var temat då Silo AI's VD Peter Sarlin besökte Klubben i mars.

Ordförande Erkki Liikanen höll ett inspirerande anförande i samband med fluglunchen i mars.

Den stora sparrisaftonen i maj lockade till sig ett rekordantal deltagare.

Klubbens mångårige styrelseledamot Rabbe Sittnikow avtackades med Klubbens hederstecken i silver i samband med årsmötet i mars. Rabbe som inte ställde upp för omval i december verkade inom Klubbens styrelse i tjugo år. Till Rabbes efterträdare inom styrelsen valdes på förvaltningsmötet Erik Wikström. Till Rabbes förtjänster hör även inrättandet av det legendariska barnbordet – BB. Rabbe fortsätter att arbeta för Klubbens bästa som ordförande för fastighetsförvaltningskommissionen. Ett gemensamt organ med medlemmar både från vår Klubb och Sällskapet MM.

I klubbtidningen i mars nämndes att hela fjorton klubbbröder ställde upp som kandidater i riksdagsvalet. Av dessa herrar valdes fyra in i riksdagen: **Anders Adlercreutz, Otto Andersson, Mats Löfström och Henrik Wickström**. Det sammanlagda röstetalet för de fjorton kandidaterna är hela 45 769 röster. Strongt.

Framtidsbulletiner

Information om programmet hittas även i vårens gula kort, på hemsidan (www.klubben.fi) och på Klubbens slutna Facebook sida. Klubben annonserar även under höst- och vårterminen i måndagens nummer av HBL.

Säsongstart med surpris den 16 augusti
Vi inleder höstsäsongen i klubbhuset tredje onsdagen i augusti

Kräftskiva på Brändö Seglare den 23 augusti

Kräftskiva på BS klockan 18.30
Transport från klubbhuset klockan 18.00
Förhandsanmälan till klubbhövdingen
Anmälan skall bekräftas genom inbetalning av 100 euro till Klubbens konto
Aktia FI92 405511 100051 09 senast den 16 augusti

arrangörer och värdar. Inbjudna klubbar är Norske Selskab, Svenska Klubben i Åbo, Svenska Klubben i Helsingfors, Helsingfors Börsklubb och The Royal Bachelors' Club. Mer information om programmet hittas på vår hemsida. Anmälan senast juli månad.

Slottsbal avec lördagen den 30 september i Estland

Revalska slottsbalen på kejsarinnan Katarina I slott, en traditionell bal som ordnas av Svenska Klubben i Reval. Tilläggsinformation via klubbhövdingen och via Facebook "Revalska slottsbalen". Högtidsdräkt med ordnar.

Nordiskt möte 2023

Nordiskt möte i Stockholm den 6–8 september

Nordiskt möte 2023 arrangeras i Stockholm. Sällskapet och Nya Sällskapet står som

Höstresa till Köpenhamn torsdagen den 5 till söndagen den 8 oktober

Information om resan läggs in på Klubbens hemsida och Facebook sida under sommaren och skickas även som e-post till klubbmedlemmarna.

KRÄFTOR!

"De bästa i stan!"
(sedan 1995)

RING: 09 774 5020

ayriastukku@ayriastukku.fi
www.ayriastukku.fi

Rabatt för Klubbmedlemmar:

5% vid beställning av minst 50 st kräftor

10% vid beställning av minst 100 st kräftor.

Beställ via email eller ring. Kodord: "Svenska Klubben".

Fråga efter Tom eller Calle.

SKÅL!

